

LAB-ADA

LAB for Adults non-formal Digital Awareness

**Χαρτογράφηση
ψηφιακών ικανοτήτων
για ενήλικες με
βασικές δεξιότητες**

ΟΜΑΔΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

Consorzio Scuola Comunità Impresa

Ενημερωτικό δελτίο

Πρόγραμμα: Erasmus+ KA2 Strategic Partnership

Τίτλος: Μη-τυπική ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων για κάθε ενήλικο (LAB-ADA)

Αριθμός: 2021-1-LT01-KA220-ADU-000033776

Κύριος στόχος: η δημιουργία αποτελεσμάτων που μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία καλύτερων ευκαιριών για ενήλικες με χαμηλές ψηφιακές ικανότητες.

Ομάδες-στόχοι: ενήλικες χαμηλών ψηφιακών ικανοτήτων, εκπαιδευτές ενηλίκων.

Κοινοπραξία:

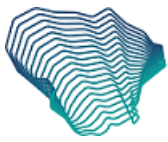
Λογότυπο	Όνομα Οργανισμού	Συντάκτες
	Asociacija „Liba“ – Lithuania www.liba.lt	Baciulyte Rima Ignatonis Marius
	Eco Logic - The Republic of North Macedonia www.ecologic.mk	Lozanovska Mia Neshkoski Nikola
	Consorzio Scuola Comunità Impresa – Italy www.cscinovara.it	Negro Antonio Tosi Barbara
	EcoKtima – Greece http://www.ecoktima.com	Philippi Maria Kotsani Natalia Economou Despoina Kotsanis Yannis
	Prometeo – Italy http://asprometeo.altervista.org/	Pastorino Smaldone Villani Francesca Smaldone Villani Carlo

**Co-funded by
the European Union**

Το σχέδιο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΟΜΑΔΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Εισαγωγή	4
Προφίλ εμπειρογνομόνων	4
Κίνητρα και δέσμευση για την προσωπική ανάπτυξη ενός LSA	5
Υλικό, εργαλεία, πόροι και πρακτικές	8
Πλαίσιο χαρτογράφησης LAB-ADA	11

Εισαγωγή

Αυτή η Ομάδα Εστίασης (Focus Group) διεξάγεται στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ "**LAB-ADA**". Αυτός ο οδηγός για την ομάδα εστίασης απευθύνεται σε εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες που ασχολούνται με τους LSA και στοχεύει στη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα σχετικά πλαίσια ικανοτήτων, τις βέλτιστες πρακτικές, τις ευκαιρίες, τις πρωτοβουλίες και τις προκλήσεις στην εκπαίδευση των LSA.

Οι ομάδες εστίασης θα διεξαχθούν περαιτέρω για τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων σχετικά με: την επικύρωση των ευρημάτων της έρευνας (εναύσματα, υποστηρίξεις, σύνολο δεξιοτήτων), την απόκτηση βαθύτερων γνώσεων για το πρόβλημα, προτάσεις καταιγισμού ιδεών για το ενδιαφέρον περί LSA για σχετικές ευκαιρίες μάθησης και καλύτερες δυνατότητες συμμετοχής στη μη τυπική μάθηση.

Ο οδηγός περιλαμβάνει ενδεικτικές ημιδομημένες ερωτήσεις στα ακόλουθα **πέντε μέρη**:

- προφίλ εμπειρογνομόνων
- Κίνητρα και δέσμευση για την προσωπική ανάπτυξη των LSA.
- Σχόλια σχετικά με το LAB-ADA COMPETENCE FRAMEWORK.
- Εκπαιδευτικοί πόροι.
- Πρωτοβουλίες, πρακτικές, έρευνες, προκλήσεις.

Κάθε ένας από τους πέντε εταίρους πήρε συνέντευξη από πέντε εμπειρογνώμονες, **25 εμπειρογνώμονες** συνολικά, η διάρκεια κάθε ομάδας εστίασης ήταν περίπου 1,5 - 2 ώρες και διεξήχθη μεταξύ Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου 2022.

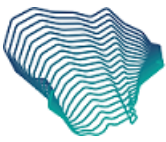
Προφίλ εμπειρογνομόνων

Κάθε χώρα πραγματοποίησε συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, με διαφορετικά προφίλ και υπόβαθρο.

Οι περισσότεροι από τους ειδικούς συμφωνούν ότι ένα από τα κύρια καθήκοντα ενός εκπαιδευτικού είναι να διαδώσει τη φιλοσοφία του για την εκπαίδευση και τη διδασκαλία. Οι εκπαιδευτικοί βασίζονται στη φιλοσοφία τους σε θεωρίες που έμαθαν στην επίσημη εκπαίδευσή τους, αλλά οι περισσότεροι συμφωνούν ότι ξεκινούν με αυτό το είδος φιλοσοφίας διδασκαλίας και το προσαρμόζουν με την πάροδο του χρόνου. Αυτές οι προσαρμογές στη φιλοσοφία διδασκαλίας ενός ατόμου βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην προσωπική εμπειρία και τις βέλτιστες πρακτικές που μπορεί να προκύψουν στον συγκεκριμένο τομέα διδασκαλίας τους. Κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να εξετάσει όλες τις πτυχές κατά την επιλογή και τη χρήση μιας διδακτικής στρατηγικής βασισμένης στην αυτοκατευθυνόμενη μάθηση. Δεν είναι όλοι οι εκπαιδευόμενοι ενήλικες αυτόνομοι, οπότε μια διδακτική φιλοσοφία θα πρέπει να βασίζεται σε διαφορετικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, έτσι ώστε να μπορεί να καλύψει διαφορετικά επίπεδα αυτο-ρύθμισής τους. Επιπλέον, είναι σημαντικό να επικοινωνηθεί η φιλοσοφία διδασκαλίας στους εκπαιδευόμενους ώστε να αποφευχθούν παρεξηγήσεις και δυσάρεστες καταστάσεις.

Ειδικότερα, οι εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στην ομάδα εστίασης είναι:

- Καθηγητές/διευθυντές CRIAs (Επαρχιακά Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων)
- Συνεργάτες ενώσεων που ασχολούνται με δραστηριότητες εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Καθηγητές Μαθηματικών, Πληροφορικής, Ιταλικής Γλώσσας, Μουσικής.

- Συντάκτες έργων της ΕΕ.
- Ερευνητές και εκπαιδευτικοί.

Μερικοί από τους εμπειρογνώμονες δεν έχουν λάβει κατάλληλη και ειδική εκπαίδευση για να διδάξουν ενήλικες, έτσι οι ιδέες και οι μεθοδολογίες τους έχουν προκύψει από την εργασία στο πεδίο και την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια της εμπειρίας και της έρευνάς τους. Από τη μία πλευρά, οι εκπαιδευτικοί έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί για να «χτίσουν» και να «δημιουργήσουν» ένα μη συμβατικό εκπαιδευτικό μονοπάτι βασισμένο στη συγκεκριμένη αναγκαιότητα της κατάστασης. Από την άλλη πλευρά, οδηγεί σε μεθοδολογικό και διδακτικό κατακερματισμό (σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν ενθαρρύνει τη διεπιστημονική και προληπτική συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, τουλάχιστον στους δημόσιους θεσμούς).

Μια ενδιαφέρουσα πτυχή του προφίλ των εκπαιδευτών ενηλίκων είναι ότι όλοι πιστεύουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η δια βίου μάθηση είναι μια σημαντική πτυχή της ζωής κάθε ατόμου. Η αναβάθμιση της τεχνογνωσίας και των δεξιοτήτων δεν βοηθά μόνο στην απόκτηση νέων γνώσεων και πληροφοριών, αλλά και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, κοινωνικά και πολιτιστικά. Η συνεχής εκπαιδευτική ανάπτυξη κάθε ατόμου, ειδικά σήμερα στον 21ο αιώνα, είναι κάτι που θεωρούν ζωτική δραστηριότητα για κάθε άτομο, τόσο για ηλικιωμένους όσο και για νέους.

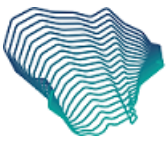
Κίνητρα και δέσμευση για την προσωπική ανάπτυξη των LSA

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί συμφωνούν ότι ένα από τα κύρια ζητήματα που τίθενται ως πρόβλημα για την LSA μάθηση (LSA Learning) είναι το χαμηλό επίπεδο κινήτρων τους να εμπλακούν σε συγκεκριμένα προγράμματα που όχι μόνο θα τους φέρουν νέες προσωπικές ιδιότητες μέσω της εμπειρίας, αλλά και νέες επαγγελματικές ιδιότητες. Τα κίνητρα μερικές φορές προκύπτουν από εξωτερικούς παράγοντες, όπως κάποια αναγνώριση ή δυνατότητα εύρεσης εργασίας στο εξωτερικό, περισσότεροι πόντοι στο επαγγελματικό βιογραφικό τους σημείωμα κ.λπ. Ίσως μερικά από τα ζητήματα της LSA Μάθησης είναι ότι έχουν χάσει τη συνήθεια της συνεχούς εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των ετών επαγγελματικής τους δέσμευσης. Ορισμένοι μάλιστα αναφέρουν ότι θα πρέπει να υπάρχει μια ενιαία στρατηγική από τους δημόσιους φορείς που να μπορεί να σκιαγραφήσει σαφείς στόχους και κριτήρια για την εκπαίδευση ενηλίκων.

Για να έχουν περισσότερα κίνητρα οι LSA, υπάρχουν λίγες δυνατότητες που μπορούν να επισημανθούν. Ορισμένοι πιστεύουν ότι οι μικρο-παράγοντες, όπως η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι πιο προσωπικοί και ο μαθητής θα πρέπει να είναι σε θέση να δει το όφελος από τη συμμετοχή σε αυτήν, αλλά και μακρο-παράγοντες όπως η οικονομία, η αγορά εργασίας και άλλα πράγματα. Το κοινωνικό μας περιβάλλον δεν είναι επαγωγικό, δεν δίνει πολλές ευκαιρίες να χρησιμοποιήσουμε αυτές τις δεξιότητες, επομένως τα κίνητρα είναι χαμηλά και τα αποτελέσματα περιορισμένα. Πρέπει να έχουμε κατά νου ότι στις χώρες που δεν είναι καλά ανεπτυγμένες, η αγορά εργασίας διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο ως κίνητρο, και η οικονομία γενικότερα.

Μπορείτε να προτείνετε καταστάσεις που φέρνουν στην επιφάνεια βασικές ιδέες και μεθοδολογίες; Μπορείτε να μας δώσετε μερικές ιδέες;

- Όλα τα υλικά για την LSA Μάθηση πρέπει να προετοιμάζονται με κατανοητό και φιλικό προς το χρήστη τρόπο.
- Περιέργεια για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων χρήσιμων για την καθημερινή ζωή.
- Συναισθηματική εμπλοκή.

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κύρια ζητήματα που επηρεάζουν την αποτελεσματική ανάπτυξη των ικανοτήτων των LSA;

- Έλλειψη κινήτρων των LSA.
- Η αρνητική στάση των LSA απέναντι στα θέματα.
- Η έλλειψη μακρόπνοου σχεδιασμού.
- Η έλλειψη χρηματοδότησης για πόρους και εξοπλισμό.
- Η έλλειψη καλά εξοπλισμένων χώρων, η έλλειψη βοηθών επιστημονικών εργαστηρίων το καθιστούν πιο δύσκολο.

Ποια είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια των LSA για τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες;

Στοιχεία που επηρεάζουν αρνητικά την πραγματική συμμετοχή και ανάπτυξη των LSA είναι:

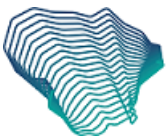
- Προσωπικά ζητήματα (οικογένεια, εργασία, έλλειψη κινήτρων, υγεία).
- Οργανωτικά ζητήματα (έλλειψη χρόνου, πρόγραμμα τάξης, σύνθεση των τάξεων, στόχοι της εκπαίδευσης).
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο / Έλλειψη δεξιοτήτων επικοινωνίας / Χαμηλή αυτοπεποίθηση ή ενδιαφέρον / Έλλειψη ικανότητας μάθησης.
- Έλλειψη χρηματοδότησης για πόρους και εξοπλισμό / Ανεπαρκής τεχνική υποδομή (ασταθής σύνδεση στο διαδίκτυο, παλιός εξοπλισμός κ.λπ.) / Έλλειψη καλά εξοπλισμένων χώρων, έλλειψη βοηθών εργαστηρίων φυσικών επιστημών.
- Πολιτισμός, διαφορετικός τρόπος ζωής για τους ηλικιωμένους.
- Η χρήση ψηφιακών εργαλείων είναι «αναγκαστική», με στατικό / συμπεριφορικό τρόπο.
- Υπερβολική χρήση / επιμονή σύγχρονων εργαλείων και πρακτικών, αντί της εκπαίδευσης σε απλές δεξιότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην καθημερινή ζωή (υγεία / επικοινωνία κ.λπ.).
- Έλλειψη σχεδιασμού / καλά σχεδιασμένων προγραμμάτων με σαφείς στόχους με καλές ομάδες εκπαιδευτικών.
- Φόβος να αποτύχει, φόβος να μην είναι επάνω, αισθάνονται ανίκανοι, φόβος να βλάψει τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας.
- Δεν υποστηρίζεται από τους εργοδότες.

Ποιες στρατηγικές έχετε εφαρμόσει/πρόκειται να εφαρμόσετε που χρησιμεύουν για να ξεπεραστούν ζητήματα/εμπόδια;

Λαμβάνοντας υπόψη τα «ζητήματα προσωπικότητας», είναι θεμελιώδες να αναπτυχθούν διαφορετικές στρατηγικές αναγνώρισης, δέσμευσης και κινήτρων των ενήλικων μαθητών. Η δημιουργία ενός δικτύου ενώσεων συνδεδεμένων με τους ενήλικες μπορεί να είναι χρήσιμη για την επίτευξη αυτού του στόχου. Επιπλέον, ακόμη και οι «στόχοι» των μαθημάτων θεωρούνται πρόβλημα. Πρέπει να κατανοήσουν και να πειστούν ότι αυτό που κάνουν είναι συγκεκριμένα χρήσιμο για την επίτευξη των εργασιακών και προσωπικών τους στόχων. Τα προγράμματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι εκπαιδευτικοί είναι πολύ άκαμπτα και βασίζονται σε μια κλασική, επίσημη και πρόσωπο με πρόσωπο μεθοδολογία. Οι ενήλικες φοιτητές χρειάζονται μια πιο πρακτική, χρήσιμη και επίλυση προβλημάτων προσέγγιση για να συμμετάσχουν ενεργά στα μαθήματα. Ένα παράδειγμα μεθόδου διδασκαλίας είναι η επαγωγική μεθοδολογία, από τη συγκεκριμένη περίπτωση έως τον γενικό κανόνα (ένας καλά δομημένος νους είναι καλύτερος από έναν νου γεμάτο έννοιες).

Για να αυξηθεί η συμμετοχή των ενήλικων σε αυτό το είδος εκπαίδευσης, ενδεικτικές δυσκολίες και προκλήσεις είναι:

- Προγραμματισμός μαθημάτων ή τάξεων σωστά και συνεχώς, ειδικά λαμβάνοντας υπόψη τα εργασιακά και οικογενειακά καθήκοντα των ενήλικων.
- Διαθεσιμότητα κτιρίων αργά το βράδυ.
- Σωστή αξιολόγηση των ικανοτήτων των μαθητών πριν από την έναρξη της εκπαιδευτικής περιόδου.

- Δημιουργία εξατομικευμένου μαθήματος ή διαδρομής για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων και δυνάμεων κάθε μαθητή.
- Αλληλεπιδράσεις σε ομάδες που αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα και έχουν τους ίδιους στόχους.
- Δημιουργία ετερογενών τάξεων που ακολουθούν ένα τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών.
- Δημιουργία ομοιογενών τάξεων, όσον αφορά το επίπεδο και τους στόχους.
- Εργασία σε ομάδες που αυξάνουν τα θετικά στοιχεία της εκπαιδευτικής πορείας.
- Διατήρηση της προσπάθειας και δημιουργία νέων προοπτικών για κάθε μαθητή.
- Εκπαίδευση ήπιων δεξιοτήτων που μπορεί να επιτρέψει στους μαθητές να συνεχίσουν να βελτιώνουν τις ικανότητές τους, ακόμη και μετά το τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος.

Για να επιτευχθούν όλα αυτά, είναι απαραίτητο να δράσουμε σε δύο διαφορετικά επίπεδα:

- *Παιδαγωγικό επίπεδο:* τα εκπαιδευτικά ιδρύματα/οργανισμοί πρέπει να αυξήσουν το επίπεδο ευελιξίας τους, όσον αφορά τις δυνατότητες προγραμματισμού, την εσωτερική οργάνωση, προσφέροντας εκπαιδευτικές δραστηριότητες που είναι πολύ διαφορετικές σε σύγκριση με τους νεότερους, βασισμένες σε ελκυστικές και διαδραστικές μεθοδολογίες και περιεχόμενο.
- *Επαγγελματικό επίπεδο:* το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που ακολουθούν θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο εξατομικευμένο και δομημένο με τέτοιο τρόπο ώστε να μεγιστοποιεί τους εργασιακούς και επαγγελματικούς στόχους και δυνατότητες, χωρίς την αίσθηση του «χαμένου» χρόνου.

Επιπλέον, η εκπαίδευση θα πρέπει επίσης να επιτρέπει στον εκπαιδευτή να αυξήσει το επίπεδο προσαρμοστικότητάς του στις διάφορες καταστάσεις και αιτήματα των ενηλίκων μαθητών, να βελτιώσει την ικανότητά του να συνεργάζεται και σε συντονισμό με άλλους εκπαιδευτές και να δημιουργεί κάτι όχι τυποποιημένο αλλά επαρκές για τους στόχους και τις ανάγκες των ενηλίκων εκπαιδευομένων.

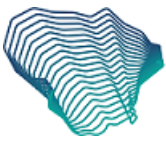
Το τελευταίο στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η δημιουργία ενός δικτύου με πραγματικότητες/συσχετισμούς συνδεδεμένους με τον κόσμο των ενηλίκων. Αυτό μπορεί να ενισχύσει τη σύνδεση και τη συμμετοχή των ενηλίκων, δημιουργώντας έτσι τις απαραίτητες προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη εκπαιδευτική πορεία. Επιπλέον, αυτές οι πραγματικότητες μπορούν να δώσουν χρήσιμα στοιχεία για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής προσφοράς στην παρακολούθηση της απόδοσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Άλλες προτεινόμενες στρατηγικές για την υπέρβαση ζητημάτων/εμποδίων είναι οι ακόλουθες:

- Ενθάρρυνση πληροφοριών και προσκλήσεων.
- Προσωπικές κλήσεις ή επικοινωνία μέσω κοινωνικών μέσων.
- Προσφορά εγγυημένης απασχόλησης μόλις ολοκληρωθεί.
- Προσφορά πληρωμένων εξόδων ταξιδιού και γευμάτων κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων, καθώς και συνεπής υποστήριξη εποπτείας κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων.
- Ενιαία στρατηγική από τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς (όπως το Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Β. Μακεδονία, που περιγράφουν σαφείς στόχους και κριτήρια).
- Τεχνολογικοί και επικοινωνιακοί φραγμοί.
- Να είναι πάντα κοντά στους μαθητές και τις ανάγκες τους.
- Να είναι κάτι χρήσιμο στην καθημερινή ζωή για να το διευκολύνει.
- Να έχουν έναν δάσκαλο ή έναν προπονητή κοντά τους.

Οι εκπαιδευτές των SLA χρησιμοποιούν δραστηριότητες και τεχνικές για να διασφαλίσουν ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα;

- Εξαρτάται πολύ από τη δραστηριότητα και την ομάδα ή τους μαθητές, αλλά τουλάχιστον οι ειδικοί προσπαθούν.
- Οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία.

- Οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν περισσότερο χρόνο σε μαθητές με συγκεκριμένες δυσκολίες.

Τι υποστήριξη έχει/χρειάζεται ένα SLA για να αναπτύξει τις ικανότητές του;

- Τεχνολογικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.
- Ικανοί άνθρωποι που μπορούν να στηρίξουν όσους έχουν ανάγκη με απλό και σταθερό τρόπο.
- Υπομονή και διαθεσιμότητα.
- Να γνωρίζουν ότι μπορούν να ζητήσουν από έναν ειδικό χωρίς να αισθάνονται ότι δεν είναι χρήσιμοι.
- Να υπάρχει συνεχής εποπτική υποστήριξη κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης και μετά, μόλις οι υποψήφιοι αρχίσουν να εργάζονται. Βοηθά στη διευκόλυνση των νεοαποκτηθεισών ικανοτήτων τους.
- Να είναι διαθέσιμο σε όλα τα άτομα άνω των 18 ετών. Η άτυπη εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να παρέχεται από οποιονδήποτε μέσω ενός παρόχου εκπαίδευσης αναγνωρισμένου από τη νομοθεσία κάθε χώρας.
- Στη Λιθουανία, η μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων νοείται συνήθως ως μάθηση, κατάρτιση και σπουδές προσαρμοσμένες στα συμφέροντα του ατόμου και της κοινωνίας, για την ολοκλήρωση των οποίων δεν εκδίδεται έγγραφο αναγνωρισμένο από το κράτος.

Ποιοι παράγοντες μπορούν να συμβάλουν στην παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή των LSA σε εκπαιδευτικά προγράμματα;

Ένα ισχυρό αρνητικό στίγμα εξακολουθεί να περιλαμβάνει την ιδέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, ειδικά αν δεν έχει υψηλά προσόντα. Πράγματι, σήμερα ο κόσμος της «εκπαίδευσης ενηλίκων» θεωρείται συνδεδεμένος με αυτόν των μεταναστών (για να μάθουν την ιταλική γλώσσα) ή ως ένας «εύκολος» τρόπος για να αποκτήσουν κάποια πιστοποίηση από εκείνους που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα την εκπαιδευτική πορεία (όπως οι NEETs).

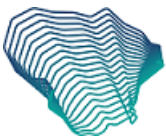
Εκτός από αυτό, πολλά άλλα στοιχεία επηρεάζουν θετικά την πραγματική συμμετοχή και ανάπτυξη των LSA. Αυτά είναι:

- Η εξέλιξη / επαγγελματική ανάπτυξη αποτελεί σημαντικό κίνητρο για συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης / κατάρτισης.
- Ένα αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, μια νέα ευκαιρία σταδιοδρομίας (που θα προσφέρει προαγωγή ή υψηλότερη αμοιβή).
- Άμεσο / ορατό όφελος (π.χ. το tablet διευκολύνει την ανάγνωση).
- Διευκόλυνση επικοινωνίας (μέσα κοινωνικής δικτύωσης).
- Περιέργεια για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων χρήσιμων για την καθημερινή ζωή.
- Συναισθηματική συμμετοχή & περισσότερη προσωπική εκπαίδευση.
- Παρακολούθηση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε σχέση με τα επαγγέλματα και τις ικανότητες (προγράμματα που ανταποκρίνονται σε αυτές τις ανάγκες με σαφή τρόπο).
- Δωρεάν εκπαιδευτικά προγράμματα.
- Να υποστηρίζεται από τους εργοδότες (μια πιο θετική στάση των εργοδοτών).

Υλικό, εργαλεία, πόροι και πρακτικές

Στην εκπαίδευση των LSA είναι θεμελιώδες να είμαστε πολύ πρακτικοί και συγκεκριμένοι, και λιγότερο θεωρητικοί, και η χρήση καθημερινών και συγκεκριμένων υλικών μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη. Το υλικό πρέπει να έχει κάποιο είδος σύνδεσης με το εξωτερικό / εργασιακό περιβάλλον και ο καθηγητής πρέπει να είναι σε θέση να καθοδηγήσει τους μαθητές σε μια διαδικασία κατανόησης του τρόπου με τον οποίο οι πρακτικές ασκήσεις που εκτελούνται μπορεί να είναι χρήσιμες έξω από την τάξη. Το υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί μπορεί να είναι πολύ διαφορετικό:

- Υλικό ήχου/εικόνας/βίντεο·
- Αφήγηση, νοητική χαρτογράφηση, εφαρμογή γλώσσας·
- εξατομικευμένους μαθησιακούς πόρους·
- Εργαστήρια·
- Αντικείμενα καθημερινής χρήσης·
- Εργαλεία συνεργασίας online/offline.

Κάθε εκπαιδευτής ενηλίκων χρησιμοποιεί διαφορετικό στυλ στο πρόγραμμά του και αυτό περιλαμβάνει τη χρήση διαφορετικών υλικών, αλλά τα γενικά υλικά χρησιμοποιούνται σχεδόν όλα. Η μη τυπική μάθηση προσφέρει ανάπτυξη διαφορετικών δεξιοτήτων για την LSA Μάθηση και ενώ μερικοί εντοπίζουν τις τεχνικές δεξιότητές τους, άλλοι εντοπίζουν τον πνευματικό. Ωστόσο, και οι δύο περιλαμβάνουν πρακτικές καθώς και θεωρητικές εργασίες και γνώσεις. Αναφέρθηκε ότι «η συνεργασία είναι μια βασική έννοια σε όλα αυτά τα στοιχεία».

Όσον αφορά τις προσεγγίσεις, τις τεχνικές, τα υλικά κ.λπ. Χρησιμοποιούνται για την προώθηση της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων του εκπαιδευόμενου, οι εκπαιδευτές ενηλίκων διαφοροποιούνται περισσότερο στα προγράμματά τους. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ορισμένοι χρησιμοποιούν παιχνιδοποίηση όπως εργαλεία αυτοαξιολόγησης (κουίζ) που αναβαθμίζουν την κριτική τους σκέψη. Ορισμένες άλλες πιο σύνθετες δραστηριότητες συμμετέχουν επίσης στο πρόγραμμά τους, όπως μελέτες περιπτώσεων, που χρειάζονται περισσότερη δημιουργικότητα και πρακτική προσέγγιση, καθώς και κριτική και αναλυτική σκέψη. Χρειάζονται περισσότερο χρόνο και προσπάθεια για να αναπτυχθούν, αλλά από την άλλη πλευρά προσφέρουν μια άμεση, πρακτική προσέγγιση.

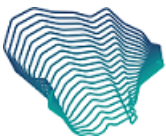
Τα διαδικτυακά εργαλεία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις περιπτώσεις. Πράγματι, οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι αποτελούν την ομάδα-στόχο αυτής της συγκεκριμένης εκπαίδευσης, δεν είναι ψηφιακοί ιθαγενείς, επομένως θα πρέπει να παρέχεται κατάλληλη εκπαίδευση στους μαθητές, προκειμένου να είναι όσο το δυνατόν πιο παραγωγικοί και να τους δίνουν μια συνειδητή χρήση του διδακτικού εργαλείου.

Ο τρόπος με τον οποίο παρέχεται η διδασκαλία δεν πρέπει να είναι μια παραδοσιακή προσέγγιση πρόσωπο με πρόσωπο, αλλά πρέπει να βασίζεται σε μια πιο συμμετοχική και προσανατολισμένη στην επίλυση προβλημάτων. Οι μαθητές θα πρέπει να καθοδηγούνται στη δημιουργία της δικής τους γνώσης, παρέχοντάς τους απλώς τα χρήσιμα εργαλεία για να το κάνουν αυτό. Ένα παράδειγμα θα ήταν να χρησιμοποιηθεί ένα αντικείμενο, ένα γεγονός, έναν πόρο που αντιμετωπίζουν όλοι οι μαθητές στην καθημερινή τους ζωή ως σημείο εκκίνησης και από εκεί να δημιουργηθεί ένα μονοπάτι για τους μαθητές να αυξήσουν τις δεξιότητές τους. Ένα άλλο χρήσιμο εργαλείο διδασκαλίας θα μπορούσε να είναι η δημιουργία διαδραστικών ιστοριών (κάτι που ενδεχομένως προϋπάρχει στο μυαλό κάθε ατόμου), οι οποίες εμπλέκουν και ενθαρρύνουν τους μαθητές στη διδακτική πορεία κρατώντας την προσοχή τους.

Η αλληλεπίδραση με τις ευρωπαϊκές πλατφόρμες (όπως η EPALÉ) μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας για την αύξηση της διάδοσης των μαθημάτων, αλλά και για τη λήψη σημαντικών σχολίων από επαγγελματίες από όλη την Ευρώπη.

Ποιους ελκυστικούς και σημαντικούς πόρους και υλικά μπορείτε να προτείνετε για την εκπαίδευση SLA;

- Σαφείς και εύκολες πληροφορίες.
- Ανθρώπινοι πόροι και εγχειρίδια πολύ εύκολα.
- Φορητοί υπολογιστές, εύκολο λογισμικό και ευρείες οθόνες.
- Ανθρώπινοι πόροι και εργαστήρια.
- Δυνατότητα διαδικτυακής συμμετοχής.
- Διάφορες δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς, όπως κουίζ, καταγισμός ιδεών, επίλυση προβλημάτων και άλλες δραστηριότητες.
- Συζητήσεις (χρήσιμες όταν θέλετε να σκεφτείτε κάτι σε βάθος και για θέματα που επηρεάζουν τις στάσεις και την ευαισθητοποίηση και οι συζητήσεις είναι πολύ χρήσιμες για να μάθετε την κατανόηση εναλλακτικών απόψεων).

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

Μπορείτε να μας δώσετε παραδείγματα ευκαιριών μάθησης και καλύτερων δυνατοτήτων συμμετοχής στη μη τυπική μάθηση;

- Μάθηση μέσω μίμησης, παρατήρησης.
- Μίμηση ή προσπάθεια μίμησης φίλων που ασκούν κάτι που αρέσει στους ενήλικες και που μπορεί να τραβήξει την προσοχή τους.
- Μαθαίνοντας τη χρήση του διαδικτύου για εύρεση προϊόντων σε χαμηλότερη τιμή, και λογισμικά για βοήθεια στις καθημερινές δραστηριότητες, όπως π.χ. τον οικογενειακό προϋπολογισμό.
- Χαλαρό και αστείο περιβάλλον, ομάδες εστίασης που περιλαμβάνουν χρήστες που παράγουν εργαλεία που μπορούν να μοιραστούν.
- Να μπορεί να προσαρμοστεί στο επίπεδο ανάπτυξης ή μάθησης του καθενός.
- Να είναι πάντα σχετικό και να μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες κάθε ατόμου.
- Να είναι συμμετοχική με την έννοια ότι οι εμπλεκόμενοι μαθαίνουν ενεργά δουλεύοντας ως ομάδα.
- Να είναι ένα στυλ μάθησης που να προωθεί την ένταξη και την ποικιλομορφία.

Μπορείτε να μοιραστείτε μαζί μας οποιοσδήποτε προσεγγίσεις, τεχνικές, υλικά κ.λπ. χρησιμοποιείται για την προώθηση της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων του μαθητή;

- Εύκολη συζήτηση για πραγματικά προβλήματα κοντά στα ενδιαφέροντά τους, ταινίες, αναγνώσεις, καθοδηγούμενες συνομιλίες, χειρισμός πραγματικών υλικών, χρήση διαφορετικών υλικών για την υλοποίηση χειροτεχνιών.
- Διαμοίραση ιδεών και πρακτικών ζητημάτων με φίλους ώστε να υπάρχει ανάδραση.
- Συνομιλίες σε ομάδες.
- Κωδικοποίηση, επίλυση προβλημάτων, χαλαρό περιβάλλον που επιτρέπει την ανταλλαγή και τη συζήτηση, συνεργατική μάθηση, συνεργασία με συνομηλίκους – ομάδες.
- Οι LSA μπορεί να έχουν ελάχιστη ή καθόλου γνώση της αγγλικής γλώσσας.

Πρόσθετες Πρωτοβουλίες, Πρακτικές, Έρευνες και Προκλήσεις είναι οι ακόλουθες:

Σημαντικές πρωτοβουλίες εθνικών και κυβερνητικών στρατηγικών/υφιστάμενες ερευνητικές μελέτες/συστάσεις πολιτικής/έργα της ΕΕ που προωθούν τους LSA:

- Οι πρωτοβουλίες του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Β. Μακεδονία.
- Τα προγράμματα στην Β. Μακεδονία, στο Humanost βασίζονται στην αρχή της παροχής ευκαιριών σε άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, στην έννοια της προσαρμοστικότητας σε προγράμματα για διαφορετικές ομάδες-στόχους και βασίζουν το σύστημα πιστώσεων και δεξιοτήτων στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Όλα αυτά τα προγράμματα είναι τυποποιημένα και πιστοποιημένα, αναγνωρισμένα τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Έργα που υποστηρίζουν την εθνική πολιτική και/ή την εθνική πρωτοβουλία, προωθούν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και/ή επικεντρώνονται στην ενδυνάμωση των LSA με ευκαιρίες:

- Υπάρχουν ορισμένα έργα που εκτελούνται από ορισμένους δήμους, καθώς και από την Υπηρεσία Απασχόλησης της Βόρειας Μακεδονίας.
- Humanost από την Β. Μακεδονία, InterAktion από την Αυστρία, SerGED από την Τουρκία, USB από την Ελλάδα.

Συμμετοχή εκπαιδευομένων σε εκπαιδευτικά προγράμματα:

- Μια συμμετοχική προσέγγιση και ευκαιρίες για τον συμμετέχοντα να βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής και να ενθαρρύνεται να σκέφτεται και να εκφράζεται ελεύθερα.

Προγράμματα κατάρτισης, έργα και/ή άλλες εθνικές πρωτοβουλίες που εστιάζουν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των LSA:

- Οι πιο επιτυχημένοι τύποι κατάρτισης για ενήλικες ήταν τα προγράμματα για την έναρξη του δικού σας μοντέλου κοινωνικής επιχείρησης, καθώς και τα προγράμματα για την επανειδίκευση και την αναβάθμιση δεξιοτήτων σε ένα συγκεκριμένο χώρο εργασίας.

Σημαντικά δεδομένα από ακαδημαϊκές μελέτες, εθνικές στατιστικές ή άλλες στατιστικές πηγές:

- Η πλατφόρμα EPALΕ που αναφέρθηκε είναι η κύρια και μόνη καλή πηγή για αυτό το θέμα που χρησιμοποιούμε.

Πλαίσιο χαρτογράφησης LAB-ADA

Το νέο ολοκληρωμένο πλαίσιο [DigComp 2.2](#) «εστιάζει σε παραδείγματα γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων που ισχύουν για κάθε ψηφιακή ικανότητα». Το έργο LAB-ADA υιοθέτησε το πλαίσιο DigComp, για το οποίο ζήτησε τη γνώμη των εμπειρογνομώνων. Το Πλαίσιο παρουσιάζεται αναλυτικά στο τελευταίο Κεφάλαιο του παρόντος εγγράφου, Κεφάλαιο: Χαρτογράφηση Ανάπτυξης Πλαισίου. Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τους 5 πυλώνες του πλαισίου, που σχετίζονται με τα σύνολα δεξιοτήτων τους, σύμφωνα με το μέσο επίπεδο συμφωνίας των 25 εμπειρογνομώνων (5 ανά εταιρο):

Πυλώνας 1: Πληροφοριακή παιδεία και γραμματισμός στα δεδομένα	CSCI	PROMETEO	ECO-KTIMA	ECO-LOGIC	LIBA
1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα	5	4	5	4	4
1.2 Αξιολόγηση πληροφοριών και περιεχομένου	5	4	5	4	5
1.3 Διαχείριση πληροφοριών και περιεχομένου	5	3	3	5	5
<i>1.4 Ανάλυση δεδομένων και δέσμευση πληροφοριών</i>			3		
Πυλώνας 2: Επικοινωνία και συνεργασία					
2.1 Αλληλεπίδραση	5	4	5	4	4
2.2 Κοινή χρήση	5	4	5	4	4
2.3 Συμμετοχή στην ιθαγένεια	3	3	3	3	5
2.4 Συνεργασία	3	4	5	5	4
2.5 Netiquette	3	4	4	4	5
<i>2.6 Διαχείριση ψηφιακής ταυτότητας</i>	2	3	1	3	3
Πυλώνας 3: Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου					
3.1 Ανάπτυξη περιεχομένου	5	3	5	5	4
3.2 Ενσωμάτωση και εκ νέου επεξεργασία	3	3	4	5	5
3.3 Πνευματικά δικαιώματα και άδειες	3	2	4	4	5
<i>3.4 Προγραμματισμός</i>	1	1	1	1	1
Πυλώνας 4: Ασφάλεια και Δεοντολογία					
4.1 Προστασία συσκευών	5	2	2	4	5
4.2 Προστασία προσωπικών δεδομένων και απορρήτου	5	3	4	5	5
4.3 Προστασία της υγείας και της ευημερίας	2	4	3	4	5
4.4 Προστασία του περιβάλλοντος	2	4	4	4	5
Πυλώνας 5: Επίλυση προβλημάτων					
5.1 Επίλυση τεχνικών προβλημάτων	2	2	2	4	5
5.2 Προσδιορισμός αναγκών και απαντήσεων	2	2	2	5	5
5.3 Δημιουργική χρήση ψηφιακών τεχνολογιών	2	3	3	4	4
<i>5.4 Εντοπισμός κενών ψηφιακών ικανοτήτων</i>	2	2	1	2	3

Ρουμπρίκα: Μέσο επίπεδο συμφωνίας εμπειρογνομώνων από το χαμηλότερο 1 έως το υψηλότερο 5